

پنجش مشاهده‌ای

شیوه‌ای نو در خدمت ارزش‌یابی کیفی - توصیفی

بهمن قره‌داغی

قره داغی، بهمن، ۱۳۵۰

سرشناسه

عنوان و نام پدیدآور

سنجش مشاهده‌ای، شیوه‌ای نو در خدمت ارزش‌یابی کیفی
توصیفی / بهمن قره‌داغی.

وضعیت ویراست
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
شابک

[ویراست ۲]

تهران: زنده‌اندیشان، ۱۳۹۲.

۱۹۲ ص:، مصور، جدول

۹۷۸-۶۰۰-۹۳۳۸۷-۴ / ریال ۶۵۰۰۰

فیبا

وضعیت فهرست

نویسی

یادداشت

این کتاب قبلاً با همین عنوان توسط انتشارات کوروش چاپ در سال
۱۳۸۹ منتشر شده است.

عنوان دیگر

موضوع

موضوع

موضوع

شاگردان ابتدایی -- ارزشیابی

آموزش ابتدایی -- ارزشیابی

یادگیری -- ارزشیابی

۹۱۲۹۲ س ۴۴ / ۱۵۸۵ lb

۲۷۲/۲۵۰۴۴

رده بندی کنگره

رده بندی دیویی

۳۳۹۰۵۲

شماره کتابشناسی

ملی

www.zendeandishan.persianblogfa.ir

سنجش مشاهده‌ای، شیوه‌ای نو در خدمت ارزش‌یابی کیفی - توصیفی

بهمن قره‌داغی

طراح جلد: سید حسین موسوی

حروفچین و صفحه‌آرا: زلیا مولودی

ناشر: انتشارات زنده‌اندیشان

نوبت چاپ: اول، ویرایش دوم: آذر ۱۳۹۲

تیراژ: ۲۰۰۰

قیمت: ۶۵۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۹۳۳۸۷ - ۴

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

مراکز پخش: تهران . انتشارات: زنده‌اندیشان و کوروش چاپ. تلفن:

۰۹۱۲۱۴۳۸۱۱۵ - ۸۸۴۵۹۴۱۲ و ۸۸۴۲۷۸۳۸

پیشکش به پسر

و بچه های که، نظام ارزش

یابی کینی - توصیفی را،

تجربه خواهند کرد، و همه ی

کسانی که، تغییر بنیادین

در آموزش و پرورش را، راه کوتاه

رسیدن به، مدرسه خواستنی

می دانند .

فهرست مطالب

پیش گفتار ویراست دوم / ۱

راهنمای مطالعه منابع مربوط به آموزش یابی کیفی - توصیفی / ۱۹

پیش گفتار / ۱۵

سرآغاز / ۱۸

بخش اول : سنجش مشاهده ای / ۲۵

مقدمه / ۲۷

مشاهده و اهمیت آن / ۳۲

تفاوت مشاهده با دیدن / ۳۷

انواع مشاهده / ۳۸

• مشاهده مستقیم / ۴۰

• مشاهده ایستا / ۴۲

• مشاهده غیر مستقیم / ۴۴

• مشاهده تلفیقی / ۴۴

امتیازها و تنگناهای سنجش مشاهده ای / ۴۵

بخش دوم: حیطه های کاربرد سنجش مشاهده ای / ۴۹

مقدمه / ۵۱

❖ حیطه ی مهارتی / ۵۲

- نقش مشاهده در انواع آزمون‌های عملکردی / ۵۷
 - (۱) آزمون کتبی عملکردی / ۵۷
 - (۲) آزمون شناسایی / ۵۹
 - (۳) آزمون انجام عملکرد در موقعیت‌های شبیه سازی شده / ۶۱
 - (۴) نمونه کار / ۶۳
- ❖ حیطه‌ی اجتماعی - عاطفی / ۶۷
- ❖ حیطه‌ی جسمانی / ۷۴

بخش سوم: ابزارهای سنجش مشاهده‌ای / ۶۷

مقدمه / ۷۹

الف) فهرست‌وارسی / ۸۵

- ▶ چستی فهرست‌وارسی / ۸۵
 - ▶ ویژگی‌های فهرست‌وارسی / ۸۷
 - ▶ هنجارهای تهیه فهرست‌وارسی / ۸۹
 - ▶ اجزا و عناصر فهرست‌وارسی / ۹۱
 - مشخصات دانش‌آموز / ۹۱
 - تاریخ / ۹۱
 - عنوان یا موضوع / ۹۲
 - سنجه‌ها / ۹۳
 - مقیاس‌ها / ۹۳
 - ▶ ارزش‌یابی فهرست‌وارسی / ۹۴
- ### ب) مقیاس درجه بندی / ۹۶
- ▶ چستی مقیاس درجه‌بندی / ۹۶
 - ▶ ویژگی‌های مقیاس درجه‌بندی / ۹۷
 - ▶ انواع مقیاس درجه بندی / ۹۷
 - الف) مقیاس درجه‌بندی عددی / ۹۸
 - ب) مقیاس درجه‌بندی نگاره ای / ۹۹
 - ج) مقیاس درجه‌بندی نگاره ای توصیفی / ۱۰۱

▶ منجرهای تهیه مقیاس درجه‌بندی / ۱۰۲

▶ ارزش یابی مقیاس درجه‌بندی / ۱۰۳

ج) رویدادننگاری / ۱۰۵

▶ چستی رویدادننگاری / ۱۰۵

▶ ویژگی‌های رویدادننگاری / ۱۰۵

▶ منجرهای انجام و تهیه گزارش رویدادننگاری / ۱۰۷

▶ اجزا و عناصر گزارش رویداد نگاری / ۱۱۰

○ مشخصات مانش آموز / ۱۱۰

○ تاریخ، زمان و محل و مکان رویداد / ۱۱۰

○ عنوان یا موضوع رویداد / ۱۱۱

○ توصیف عین رویداد / ۱۱۲

○ تفسیر و تجلیل رویداد / ۱۱۲

○ ارائه راهکار / ۱۱۲

▶ نمونه‌ی عملی رویدادننگاری / ۱۱۴

بخش چهارم : مراحل اجرای سنجش مشاهده‌ای / ۱۱۹

مقدمه / ۱۲۱

❖ مرحله اول : قبل از سنجش مشاهده‌ای / ۱۲۲

○ تعیین اهداف / ۱۲۶

○ تعیین سنججه‌ها / ۱۲۷

○ طراحی یا انتخاب ابزار های لازم / ۱۳۲

▪ اصل شناخت ابزار / ۱۳۲

▪ اصل تناسب ابزار با هدف / ۱۳۳

▪ اصل تناسب ابزار با شرایط و امکانات / ۱۳۵

▪ اصل صرفه جویی / ۱۳۵

○ تعیین مقیاس / ۱۳۹

▪ الف) مقیاس اسمی / ۱۳۹

▪ ب) مقیاس ترتیبی / ۱۴۰

▪ ج) مقیاس فاصله‌ای / ۱۴۱

▪ د) مقیاس نسبی / ۱۴۲

○ تمرین مشاهده / ۱۴۴

❖ مرحله دوم : هنگام سنجش مشاهده‌ای / ۱۴۵

○ انضباط و اداره کلاس / ۱۴۵

○ کاربرد عملی ابزارها / ۱۴۵

○ بازخورد / ۱۴۶

❖ مرحله سوم : بعد از سنجش مشاهده‌ای / ۱۵۰

○ تحلیل و تفسیر مشاهدات / ۱۵۰

○ بازخورد / ۱۵۰

○ درج در پشته کار / ۱۵۱

چه کسانی غیر از معلم در سنجش مشاهده‌ای، مشارکت دارند؟ / ۱۵۲

▶ اولیا دانش آموز / ۱۵۲

▶ دانش آموز / ۱۵۶

بخش پنجم : پیوست ها / ۱۵۹

• مقدمه / ۱۶۱

• مهمترین سنجه‌های درس قرآن پایه اول / ۱۶۳

• مهمترین سنجه‌های درس علوم پایه اول / ۱۶۶

• مهمترین سنجه‌های درس بخوانیم و بنویسیم پایه اول / ۱۷۱

• مهمترین سنجه‌های درس ریاضی پایه اول / ۱۸۰

• مهمترین سنجه‌های درس تربیت بدنی پایه اول / ۱۸۵

• مهمترین سنجه‌های درس هنر پایه اول / ۱۸۷

منابع / ۱۸۹

پیش گفتار ویراست دوم

همواره بر مدارِ زندگی، تنها و تنها ردی از عشق، تمامتِ طعمِ هر پنجره‌ای که خاطره‌اش را، هر روزنه‌ای که وسوسه‌ها و رؤیا آفرینی‌هایش را، از یاد برده‌ایم زنده می‌سازد. پس عشق، این نامیرای مانا، که زنده می‌سازد و زندگی می‌بخشد را، باید جست. نمی‌توان درمانده وار، چشم به‌درِ ماند و به‌انتظار نشست، تا شاید روزی به‌گاه و بی‌گاه، دستی، زنگِ درِ خانه‌ات را بفشارد زنبیلی عشق تحویلِ گرداند. عشق در کوله‌بار خویش، فروردینِ خوشبختی را همراه دارد. تنها آن‌گاه خوشبختی را عابرِ خلوتِ خویش می‌بینی، که عشق اجازتِ عبور دادی باشی. و خدای را همواره سپاس می‌گویم که نفسی بخشید، در لابه‌لای همین واژه‌های به‌پیدا (ظاهر) خشک و خشن و، همین عاطفه زلالِ جاری که سرچشمه‌اش، مهرورزی‌هایِ دوستانی است درد آشنا و هر سلوک، که فروتنانه از خوانِ رنگینِ گرمِ خویش، روزیم بخشیده‌اند و عاشقِ پیشگی را مرامِ همیشه‌ی من ساخته‌اند؛ ردِ عبورِ سبزِ عشق را دیگر بار، با آواز خوش‌آیند مرور کنم.

باور نمی‌کردم که، در گستره‌ی نوشتاری از این دست هم، کلام و نگاه نوازشِ انسانیِ انسانیتِ گم شده‌ی عصرِ سیمان و سنگ و ماشین و دود ترافیک را، می‌توان با روان و جان تشنه‌ی خویش، همچون خُنکای نسیم گوارایی آبی گوارا در نیم‌روزِ تابستانی سوزان احساس کرد و سرکشید. از این سبب از همه‌ی آن رادردان و شیرزانِ اندیشه‌نشینِ اندیشه‌ور، که هشت چارِ پیشینِ همین کتاب »

«را خواندند و از خوانِ گسترده‌ی دانا»

خویش، بیش از آنچه بایسته‌ام بود، بر من مهر روا داشتند و مهرورزی آموختند و بی‌راهه‌های رفته را، به حوصله و عشق، یادآور شدند و، از سلسله‌ی نور نسترن، آینه و آفتاب، چراغم بخشیدند، سپاسگزارم. از خدای می‌خواهم که هیچ‌گاه، فرداهایشان را خالی از روزنه و عشق، مگرداناد.

ویراست دوم را با خوانشی دوباره و به‌راستی (مطابق) خواستن‌های هم به‌راستی خوانندگانِ باشنده (اهل) هازمان (جامعه) دانایی، یعنی معلمان گرام، قدر، به‌جای یک بخش پیشین، در پنج بخش باز نویسی کردم و بخش پیوسته را بدان افزودم. تا شاید مجالِ معلمی کردنِ معلم، با این دهش (کمک) اندک فراغ و بیش گرداند. هنوز خوب می‌دانم که تا دست یافتن به آنچه می‌خواهم درخورِ خوانندگانِ اندیشه‌ور هم‌کارم هست، راه نرفته‌ی بسیاری در پیش پیداست. ولی مجالِ ممکنِ من، شوربختانه بسیار اندک بود و آنچه را که خوانده‌اید، فراورده‌ی (محصول) این خواستن شد. بر من ببخشاید اگر هنوز این داشته درخورِ شمایان نیست. پس می‌خواهم چون پیش، دانستن‌های دانایی بخشِ چراغ‌گونِ همه ژرفِ خویش را، بارانِ رحمتی گردانید و آموزگارانه بر مرز ارزانی دارید؛ تا با جا بخشیدنِ به آن‌ها، در فرداهایِ این نوشتار، آینده‌ای پر از روشنایی را، نازان (افتخار) باشیم و برگستره‌ی آبی آسودگیِ گریزپایِ بی‌افسارِ دمی آسودنِ خویش را، باور بریم و خوش باشیم.

خوش باشید

بهمن قره‌داغی

خرداد ماه ۱۳۸۹ خورشیدی